

Pani Mecenas

Przedmiot zapytania

Ocena dopuszczalności świadczenia przez radcę prawnego pomocy prawnej w kontekście możliwości ewentualnego zaistnienia konfliktu interesów, w sytuacji gdy radca prawny jest pełnomocnikiem głównym lub substytucyjnym w sprawie, w której małżonek radcy prawnego sporządzał opinię prywatną techniczną na etapie postępowania przedsądowego, stanowiącą w postępowaniu sądowym dokument prywatny.

I. Analiza prawna

Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu KRRP (dalej „Komisja”) uwzględniając przepisy dotyczące wykonywania zawodu zawarte w ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 499; dalej też jako „ustawa” lub „u.r.p.”) i Regulaminie wykonywania zawodu radcy prawnego (załącznik do uchwały Nr 124/XI/2022 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 3 grudnia 2022 r. w sprawie Regulaminu wykonywania zawodu radcy prawnego, dalej też jako „Regulamin”), oraz zasady etyki zawodowej zawarte w Kodeksie Etyki Radcy Prawnego (załącznik do uchwały Nr 884/XI/2023 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 7 lutego 2023 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, dalej też jako „KERP” lub „Kodeks”) wskazuje, co następuje.

- 1) Świadczenie pomocy prawnej przez radcę prawnego polega w szczególności na udzielaniu porad i konsultacji prawnych, sporządzaniu opinii prawnych, opracowywaniu projektów aktów prawnych oraz występowaniu przed urzędami i sądami w charakterze pełnomocnika lub obrońcy (art. 6 ust. 1 u.r.p.).
- 2) Zgodnie z art. 2 u.r.p. pomoc prawna świadczona przez radcę prawnego ma na celu ochronę prawną interesów podmiotów, na których rzecz jest wykonywana.

- 3) Wśród podstawowych wartości zawodu radcy prawnego wyróżniono niezależność radcy prawnego, która jest gwarancją ochrony praw i wolności obywatelskich, demokratycznego państwa prawnego oraz prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Powyższe oznacza, iż radca prawny musi być wolny od wszelkich wpływów, a szczególnie tych, które mogą wynikać z jego osobistych interesów czy nacisków zewnętrznych, ograniczeń, nakłaniania, gróźb ingerencji bezpośredniej lub pośredniej z jakiegokolwiek strony lub z jakiegokolwiek powodu (art. 7 ust. 1 i 2 KERP).
- 4) Jednym z podstawowych obowiązków radcy prawnego wobec klientów jest unikanie konfliktu interesów (art. 15 u.r.p., art. 10 KERP).
- 5) Ponadto na radcy prawnym ciąży obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej w stosunku do wszelkich informacji uzyskanych od klienta w związku ze świadczeniem pomocy prawnej. Obowiązek ten stanowi istotę gwarancji wolności jednostki oraz prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Zachowanie tajemnicy zawodowej stanowi podstawę zaufania klienta do radcy prawnego i właściwego świadczenia pomocy prawnej (art. 3 ust. 3 – 5 u.r.p., art. 9 oraz art. 15 i nast. KERP).
- 6) Kwestię unikania konfliktu interesów statuuje natomiast art. 10 ust. 1 KERP, zgodnie z którym obowiązek unikania przez radcę prawnego konfliktu interesów służy zapewnieniu niezależności, a także dochowaniu tajemnicy zawodowej oraz lojalności wobec klienta.
- 7) W każdej sytuacji przy ocenie, czy w danej sprawie istnieje ryzyko zaistnienia konfliktu interesów, należy również przeanalizować ewentualność naruszenia bądź zagrożenia naruszenia tajemnicy zawodowej – zgodnie z dyspozycją art. 15 – 19 KERP. Radca prawny jest obowiązany zachować w tajemnicy wszystkie informacje dotyczące klienta i jego spraw, ujawnione radcy prawnemu przez klienta bądź uzyskane w inny sposób w związku z wykonywaniem przez niego jakichkolwiek czynności zawodowych, niezależnie od źródła tych informacji oraz formy i sposobu ich utrwalenia (tajemnica zawodowa). Tajemnica zawodowa obejmuje również wszelkie tworzone przez radcę prawnego dokumenty oraz korespondencję radcy prawnego z klientem i osobami uczestniczącymi w prowadzeniu sprawy – powstałe dla celów związanych ze świadczeniem pomocy prawnej (art. 15 ust. 1 i 2 KERP).

Podkreślić należy, że dochowanie tajemnicy zawodowej obejmuje nie tylko zakaz ujawniania informacji i dokumentów, o których mowa w art. 15 KERP, ale również zakaz skorzystania z nich w interesie własnym lub innej osoby, chyba że przepisy prawa lub Kodeksu stanowią inaczej (art. 16 KERP). Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej nie może być ograniczony w czasie i istnieje również po zaprzestaniu wykonywania zawodu (art. 17 KERP).

- 8) Zgodnie natomiast z dyspozycją art. 25 ust. 1 KERP radca prawny nie może prowadzić jakiejkolwiek działalności lub w jakikolwiek sposób uczestniczyć w czynnościach, które ograniczałyby jego niezależność, uchylałyby godności zawodu, stwarzałyby zagrożenie dla tajemnicy zawodowej lub powodowałyby wystąpienie konfliktu interesów. Nadto, art. 26 ust. 1 KERP statuuje zakaz świadczenia pomocy prawnej oraz nakaz wyłączenia się z prowadzenia sprawy, w sytuacji gdy wykonywanie czynności zawodowych naruszałoby tajemnicę zawodową lub stwarzało znaczne zagrożenie jej naruszenia, ograniczałoby jego niezależność lub stwarzało znaczne zagrożenie jej naruszenia, albo gdy posiadana przez niego wiedza o sprawach innego klienta lub osób, na rzecz których uprzednio wykonywał czynności zawodowe, dawałaby klientowi nieuzasadnioną przewagę.

Analiza obowiązujących regulacji prawnych wskazuje, że co do zasady, nie istnieje normatywny zakaz świadczenia przez radcę prawnego pomocy prawnej, w sytuacji gdy radca prawny jest pełnomocnikiem głównym lub substytucyjnym w sprawie, w której małżonek radcy prawnego sporządzał opinię prywatną techniczną na etapie postępowania przedsądowego, a w postępowaniu sądowym stanowi ona dokument prywatny. Niezależnie od braku normatywnego zakazu świadczenia pomocy prawnej w przedmiotowej sytuacji, konieczna jest wnikliwa analiza każdego przypadku i dokonywanie indywidualnej oceny, czy świadczenie pomocy prawnej na rzecz klienta nie naruszy przedstawionych wyżej postanowień ustawy o radcach prawnych oraz KERP. W każdym przypadku radca prawny zobowiązany jest do dokonania samodzielnej oceny ryzyka naruszenia obowiązujących zasad etyki.

II. Wnioski

1. W ocenie Komisji, nie istnieje normatywny zakaz świadczenia przez radcę prawnego pomocy prawnej w kontekście możliwości zaistnienia konfliktu interesów, w sytuacji gdy radca prawny jest pełnomocnikiem głównym lub substytucyjnym w sprawie, w której małżonek radcy prawnego sporządzał opinię prywatną techniczną na etapie postępowania przedsądowego, a w postępowaniu sądowym stanowi ona dokument prywatny.

2. Niezależnie od braku normatywnego zakazu, o którym mowa w punkcie 1 powyżej, radca prawny jest każdorazowo zobligowany do ochrony prawnej interesów podmiotu, na którego rzecz świadczy pomoc prawną oraz dokonania wszechstronnej oceny w kontekście możliwości naruszenia tajemnicy zawodowej, ograniczenia niezależności i samodzielności radcy prawnego. Radca prawny musi być wolny od wszelkich wpływów, a szczególnie tych, które mogą wynikać z jego osobistych interesów czy nacisków zewnętrznych, ograniczeń, nakłaniania, gróźb ingerencji bezpośredniej lub pośredniej z jakiegokolwiek strony lub z jakiegokolwiek powodu.

Opracowała:

r.pr. Karolina Pukańska-Dura

Przewodnicząca

**Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu
Krajowej Rady Radców Prawnych
r.pr. dr Katarzyna Palka-Bartoszek**